

AZ EU-BAN ÉLŐ KISEBBSÉGEKRE VONATKOZÓ MINIMUMSZABÁLYOK

AZ EURÓPAI PARLAMENT 2018. NOVEMBER 13-I
ÁLLÁSFOGLALÁSA AZ EU-BAN ÉLŐ KISEBBSÉGEKRE
VONATKOZÓ MINIMUMSZABÁLYOKRÓL (2018/2036(INI))

Az Európai Parlament

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkére és 3. cikkének (3) bekezdésére, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 19. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 10., 21. és 22. cikkére,
- tekintettel a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvre¹ (a faji egyenlőségről szóló irányelv),
- tekintettel a koppenhágai kritériumokra, valamint azon uniós szabályokra, amelyeket a tagjelölt országok teljesíteni kötelesek, ha csatlakozni kívánnak az Unióhoz (vívmányok),
- tekintettel a nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló, valamint az őslakos népek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozatokra,
- tekintettel az ENSZ Közgyűlés által 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,
- tekintettel a holokauszt-megemlékezésről szóló, az ENSZ-közgyűlés által 2005. november 1-jén elfogadott A/RES/60/7. sz. ENSZ-határozatra,
- tekintettel az emberi jogok európai egyezményére és az ahhoz csatolt jegyzőkönyvekre, különösen a megkülönböztetés tilalmáról szóló 12. jegyzőkönyvre,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének az alapvető jogokról szóló 2018. évi jelentésére, valamint az ügynökség európai uniós kisebbségekkel és megkülönböztetéssel foglalkozó második felmérésére (EU-MIDIS II),
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre és az ahhoz kapcsolódó fakultatív jegyzőkönyvre (A/RES/61/106), amelyet 2006. december 13-án fogadtak el,

¹ HL L 180., 2000.7.19., 22. p.

- tekintettel az Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményére és a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájára,
- tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének az európai nemzeti kisebbségek helyzetéről és jogairól szóló, 1985(2014). számú állásfoglalására,
- tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének a romák és utazók befogadásának előmozdításáról szóló, 2153(2017). számú állásfoglalására,
- tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének az európai regionális vagy kisebbségi nyelvek védelméről és előmozdításáról szóló, 2196(2018). számú állásfoglalására,
- tekintettel az Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusának a napjainkban használt európai regionális és kisebbségi nyelvekről szóló, 424(2017). számú határozatára,
- tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének az emberi jogok európai egyezményéhez fűzendő, a kisebbségek jogairól szóló kiegészítő jegyzőkönyvre irányuló, 1201(1993). számú ajánlására,
- tekintettel az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a cigányellenesség és a romák elleni rasszista erőszak Európán belüli növekedéséről szóló, 2012. február 1-jén elfogadott nyilatkozatára,
- tekintettel az Európa Tanács állam- és kormányfőinek 2005. május 16-17-én, Varsóban megrendezett harmadik csúcstalálkozóján elfogadott, az Európa Tanács és az Európai Unió közötti kapcsolatokról szóló ötödik iránymutatásra,
- tekintettel az EBESZ 1990-ben aláírt koppenhágai dokumentumára és az EBESZ nemzeti kisebbségi főbiztosa és a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala által a kisebbségek jogainak vonatkozásában kiadott számos tematikus ajánlásra és iránymutatásra,
- tekintettel az uniós tagállamokban élő kisebbségek védelméről és megkülönböztetés-mentességéről szóló, 2018. február 7-i állásfoglalására,²
- tekintettel a romák unióbeli integrációjának alapjogi szempontjairól és a cigányellenességgel szembeni küzdelemről szóló, 2017. október 25-i állásfoglalására,³
- tekintettel a rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló, 2008. november 28-i 2008/913/IB tanácsi kerethatározatra,⁴

² Elfogadott szövegek, P8_TA(2018)0032.

³ HL C 346., 2018.9.27., 171. p.

⁴ HL L 328., 2008.12.6., 55. p.

- tekintettel az Európai Unióban az alapvető jogok helyzetéről szóló, 2016. december 13-i állásfoglalására,⁵
- tekintettel az Európában tapasztalható cigányellenességről és a második világháború alatti roma népiirtás Unió általi elismeréséről szóló, a nemzetközi roma nap alkalmából 2015. április 15-én elfogadott állásfoglalására,⁶
- tekintettel a kihalástól fenyegetett európai nyelvekről és az Európai Unión belüli nyelvi sokféleségről szóló, 2013. szeptember 11-i állásfoglalására,⁷
- tekintettel a kibővített Európában a kisebbségvédelmi és diszkriminációellenes politikákról szóló, 2005. június 8-i állásfoglalására,⁸
- tekintettel az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentésről: a demokratikus átalakulás uniójában a polgárok jogainak megerősítéséről szóló, 2017. december 12-i állásfoglalására,⁹
- tekintettel a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról szóló, a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó, 2016. október 25-i állásfoglalására,¹⁰
- tekintettel az Európai Unió Bíróságának ítéleteire és ítélezési gyakorlatára, különösen a T-646/13. sz. *Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe* kontra Bizottság ügyre, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) ítélezési gyakorlatára,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének jelentéseire és felméréseire, például „A kisebbségekhez tartozók tiszteletben tartása és védelme 2008–2010” című jelentésre, valamint a nemzeti, európai és nemzetközi szervezetek és nem kormányzati szervezetek egyéb idevágó jelentéseire,
- tekintettel az Európai Parlament hagyományos kisebbségekkel, nemzeti közösségekkel és nyelvekkel foglalkozó közös munkacsoportjának tevékenységeire és megállapításaira,
- tekintettel eljárási szabályzata 52. cikkére,
- tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére és a Kulturális és Oktatási Bizottság véleményére (A8-0353/2018),

A. mivel a kisebbségekhez tartozó személyek jogai az egyetemes, oszthatatlan és független emberi jogok részét képezik; mivel a kisebbségi jogok védelme és előmozdítása alapvető a béke, a biztonság és a stabilitás megteremtése,

⁵ HL C 238., 2018.7.6., 2. p.

⁶ HL C 328., 2016.9.6., 4. p.

⁷ HL C 93., 2016.3.9., 52. p.

⁸ HL C 124. E, 2006.5.25., 405. p.

⁹ HL C 369., 2018.10.11., 11. p.

¹⁰ HL C 215., 2018.6.19., 162. p.

a tolerancia, a kölcsönös tisztelet és megértés elősegítése, valamint az adott területen élő valamennyi személy közötti együttműködés előmozdítása érdekében;

B. mivel az EU egy kultúrákból, nyelvekből, vallásokból, hagyományokból és a történelemből kirakott mozaik, amely egy olyan közösséget alkot, ahol a különböző polgárokat közös alapértékeik egyesítik; mivel Európának ez a gazdagsága magától nem marad fenn, és védelmezni és táplálni kell;

C. mivel az EU polgárainak körülbelül 8%-a nemzeti kisebbségekhez tartozik, és körülbelül 10%-uk regionális vagy kisebbségi nyelvet beszél; mivel az állandó zaklatás, a megkülönböztetés – többek között a többszörös és interszekcionális megkülönböztetés – és az erőszak korlátozza az emberek azon képességét, hogy teljes körűen gyakorolják alapvető jogaikat és szabadságjogaikat, továbbá aláássa az egyenlő társadalmi részvételüket;

D. mivel a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak védelme hozzájárulhat Európa fenntartható jövőjének megteremtéséhez, valamint a méltóság, az egyenlőség és a megkülönböztetés-mentesség elvei tiszteletben tartásának biztosításához; mivel e jótékony hatás nem csak a kisebbségekre korlátozódik, minthogy ez a védelem és támogatás mindenki számára stabilitást, gazdasági fejlődést és jólétet biztosít;

E. mivel a Lisszaboni Szerződés bevezette az elsődleges uniós jogba a „kisebbségekhez tartozó személyek” fogalmát, első alkalommal utalva közvetlenül erre az uniós jog történetében; mivel az EUSZ 2. cikke kimondja, hogy az „Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul”, és hogy ezek „az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában”; mivel ezek az értékek közösek a tagállamokban, és azokat mind az Uniónak, mind pedig az egyes tagállamoknak valamennyi belső és külső politikájukban egyaránt következetesen tiszteletben kell tartaniuk és tevékenyen elő kell mozdítaniuk; mivel ezek a jogok érdemesek arra, hogy ugyanúgy kezeljék őket, mint a Szerződésekben rögzített többi jogot;

F. mivel az uniós szerződések a nemzetközi jog megközelítését követve nem határozzák meg a „kisebbségek” fogalmát; mivel az EUSZ 17. cikke értelmében a Bizottságnak biztosítania kell a szerződések alkalmazását;

G. mivel az EUMSZ 19. cikke szerint a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, különleges jogalkotási eljárás keretében, egyhangúlag megfelelő intézkedéseket tehet a megkülönböztetés leküzdésére;

H. mivel az EU Alapjogi Chartája uniós jogi terminussá tette a „nemzeti kisebbségek” fogalmát; mivel a Charta 21. cikke kifejezetten hangsúlyozza, hogy tilos a megkülönböztetés; mivel kiemelt figyelmet kell szentelni a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévőkkel megillető alapvető jogok védelmének;

I. mivel az uniós polgárság fogalmának meghatározásával az EUSZ 9. cikke határozottan kimondja, hogy az Unió tiszteletben tartja a polgárai közötti egyenlőség elvét, továbbá hogy az Unió intézményei, szervei és hivatalai valamennyi uniós polgárt egyenlő figyelemben részesítik;

J. mivel a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény és a Nyelvek Kartája a nemzetközi kisebbségvédelmi rendszer fő vívmányai, és fontos nemzetközi normaalkotó eszközök a részes államok számára; mivel az érintett megállapodások hatását gyengíti a lassú ratifikációs eljárás, a felek fenntartásai, és nem utolsósorban az ellenőrzési hatáskörök hiánya, amelyek miatt a megállapodások az államok jóindulatától függenek; mivel az ítéletek, határozatok és ajánlások végrehajtásának rendszeres elmaradása miatt a két nemzetközi jogi eszköz be nem tartása is normálissá válik;

K. mivel a tagállamokban, mint például Olaszországban (Alto Adige/Dél-Tirol) vagy Németországban (Schleswig-Holstein) már alkalmazott bevált gyakorlatokat figyelembe kell venni a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak védelmére vonatkozó közös európai minimumszabályok kidolgozása során;

L. mivel a kisebbségekhez tartozó személyek jogait mind többoldalú, mind kétoldalú nemzetközi megállapodások biztosítják, valamint számos ország alkotmányos rendje erősíti meg, és tiszteletben tartásuk a jogállamiság megítélésének fontos tényezője;

M. mivel a faji egyenlőségről szóló irányelv kulcsfontosságú jogi intézkedés az etnikai és faji megkülönböztetés elleni küzdelemben; mivel több tagállam még mindig nem hajtotta végre teljes körűen ezt az irányelvet; mivel az említett irányelv 5. cikke úgy rendelkezik, hogy a teljes egyenlőség biztosítása céljából az egyenlő bánásmód elve nem akadályoz meg egyetlen tagállamot sem olyan különleges intézkedések fenntartásában és elfogadásában, amelyek a faji vagy etnikai származásból adódó hátrányok kiküszöbölésére és ellensúlyozására irányulnak;

N. mivel az Európai Unió 2000-ben elfogadott jelmondata, az „Egyesülve a sokféleségben” hangsúlyozza a sokszínűség tiszteletben tartását mint az Európai Unió egyik alapértékét;

O. mivel a koppenhágai kritériumok részét képezik az uniós csatlakozás feltételeinek; mivel a három koppenhágai kritérium egyike egyértelműen előírja az országok számára a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok biztosítását, valamint a kisebbségek tiszteletben tartását és védelmét; mivel a kisebbségi jogokat már nem követik nyomon, miután egy tagjelölt ország uniós tagállammá válik;

P. mivel a tapasztalatok azt mutatják, hogy a csatlakozás előtt álló országok inkább hajlandóak tiszteletben tartani a koppenhágai kritériumokat; mivel annak következtében, hogy nem létezik megfelelő keretrendszer e kritériumok csatlakozás utáni teljesítésének garantálására, a tagállamokban súlyos visszaesés tapasztalható az uniós tagság elnyerése után; mivel az EU-ban még mindig nincsenek a tagállamokra vonatkozó közös, uniós szintű szabályok a kisebbségek védelmére;

Q. mivel az Uniónak jelenleg csak korlátozott hatékonyságú eszközei vannak arra, hogy választ adjon a megkülönböztetés, a rasszizmus és az idegengyűlölet rendszeres és intézményes megnyilvánulásaira; mivel a Bizottsághoz intézett számos felhívás ellenére csak korlátozott előrelépés történt a kisebbségekhez tartozó személyek hatékony védelmének biztosítása érdekében;

R. mivel erős jogállami mechanizmusokat és folyamatokat kell kialakítani a Szerződésben foglalt elvek és értékek Unió egészében való tiszteletben tartásának biztosítására; mivel a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak tiszteletben tartása ezen elvek egyik alapvető eleme; mivel hatékony mechanizmusokat kell érvénybe léptetni a fennmaradó hiányosságok felszámolására; mivel e mechanizmusoknak bizonyítékokon kell alapulniuk, tárgyilagosnak és megkülönböztetés-mentesnek kell lenniük, tiszteletben kell tartaniuk a szubszidiaritás, a szükségesség és az arányosság elvét, és a tagállamokra és az uniós intézményekre egyaránt alkalmazandónak kell lenniük, továbbá fokozatos megközelítésen kell alapulniuk, és megelőző és korrekciós ággal egyaránt rendelkezniük kell; mivel a Parlament támogatását fejezte ki e tekintetben a 2016. október 25-i állásfoglalásában, amelyben a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozására irányuló ajánlásokat fogalmazott meg a Bizottság számára, és ennek központi szerepe lehet a kormányzás összehangolt európai megközelítésében, amely jelenleg hiányzik;

S. mivel a nyelvek az európai identitás szerves részei és a kultúra legkövetlenebb kifejeződései; mivel a nyelvi sokféleség tiszteletben tartása az EU egyik alapvető értéke, ahogyan azt többek között a Charta 22. cikke és az EUSZ preambuluma is rögzíti, ez utóbbi „ösztönzést merítve Európa kulturális, vallási és humanista örökségéből, amelyből az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen jogai, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, valamint a jogállamiság egyetemes értékei kibontakoztak”;

T. mivel a nyelvi sokféleség fontos része egy régió kulturális gazdagságának; mivel az EU-ban 40-50 millió ember beszéli a 60 regionális és kisebbségi nyelvek egyikét, amelyek némelyike súlyos veszélyben van; mivel Európa-szerre észlelhető a kisebbségi nyelvek hanyatlása; mivel a kis közösségek által beszélt és hivatalosan el nem ismert nyelvek még inkább ki vannak téve a megszűnés veszélyének;

U. mivel a becslések szerint ezerből egy ember egy nemzeti jelnyelvet használ első nyelvként; mivel ezeket a nyelveket hivatalosan el kell ismerni;

V. mivel a befogadó társadalmakban az egyéni identitás és a nemzeti identitás is fontos, és egyik sem zárja ki a másikat; mivel a tagállamok kisebbségekkel kapcsolatos nemzeti jogalkotási rendszerei jelentős hiányosságokat tartalmaznak, és alacsony szintű harmonizáció és szimmetria jellemzi őket;

W. mivel Európa kulturális öröksége gazdag és sokszínű; mivel a kulturális örökség gazdagítja a polgárok életét; mivel az EUSZ 3. cikke úgy rendelkezik, hogy az Unió „tiszteletben tartja saját kulturális és nyelvi sokféleségét, továbbá biztosítja Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását”; mivel az évszázadok óta Európában élő kisebbségekhez tartozó személyek hozzájárulnak ehhez a gazdag, egyedi és változatos örökséghez, és szerves részét képezik az európai identitásnak;

X. mivel a tagállamok között nagy eltérések vannak a kisebbségek elismerése és jogaik tiszteletben tartása tekintetében; mivel a kisebbségek az EU-ban továbbra is intézményesített hátrányos megkülönböztetéssel szembesülnek és megkülönböztető sztereotípiák tárgyai, sőt, megszerzett jogaikat is gyakran korlátozzák vagy szelektíven alkalmazzák;

Y. mivel különbség van a kisebbségek védelme és a megkülönböztetés elleni politikák között; mivel a megkülönböztetés tilalma nem elegendő az asszimiláció megállításához; mivel a tényleges egyenlőség túlmutat azon, hogy tartózkodnak a megkülönböztetéstől, és azt jelenti, hogy garantálják a kisebbségek számára jogaik, például az identitáshoz, a nyelvhasználathoz, az okta-

táshoz való jog gyakorlását, a kulturális és állampolgári jogokat, a többséggel egyenlő alapon;

Z. mivel az Európai Unióban terjedő, gyakran szélsőjobboldali erők által népszerűsített idegengyűlölő erőszak és a gyűlöletbeszéd különösen a kisebbségekhez tartozó személyeket érinti és célozza meg;

AA. mivel a kisebbségekhez tartozó uniós polgárok elvárják, hogy uniós szinten többet tegyenek a jogaik védelme érdekében, ahogy azt az Európai Parlamenthez e tárgyban benyújtott számos petíció is tanúsítja;

AB. mivel a „Minority SafePack” elnevezésű európai polgári kezdeményezés keretében 1 215 879 aláírás gyűlt össze Unió-szerte, ami az uniós polgárok azon akaratát tükrözi, hogy uniós szinten meg kell erősíteni a kisebbségi politikákra irányadó jogalkotási keretet;

AC. mivel még mindig bőven van javítanivaló annak mikéntjén, ahogyan az EU-ban a kisebbségi jogok védelmét hatékonyan átültetik a gyakorlatba; mivel a demokratikus intézmények legitimitása az összes társadalmi csoport, köztük a kisebbségekhez tartozó személyek részvételén és képviselésén alapul;

1. emlékeztet arra, hogy a tagállamok kötelezettségei közé tartozik annak a biztosítása, hogy a kisebbségeik teljes mértékben élhessenek emberi jogaikkal úgy egyénileg, mint közösségileg;

2. emlékeztet arra, hogy – jóllehet a koppenhágai kritériumok a tagjelölt országok és a tagállamok számára is előírják a kisebbségek védelmét – nincs garancia arra, hogy az uniós csatlakozásukat követően a tagjelölt országok betartják a koppenhágai kritériumokban vállalt kötelezettségeiket;

3. megjegyzi, hogy az EU még mindig nem rendelkezik hatékony eszközökkel a kisebbségi jogok tiszteletben tartásának ellenőrzésére és kikényszerítésére; sajnálja, hogy a kisebbségvédelem terén az EU vagy magától értetődőnek tartja azt a feltételezést, hogy tagállamai megfelelnek a kisebbségi jogoknak, vagy olyan külső ellenőrzési eszközökre támaszkodik, mint például az ENSZ, az Európa Tanács vagy az EBESZ;

4. megállapítja, hogy a tagállamok koppenhágai kritériumoknak való, uniós csatlakozásuk előtti és utáni megfelelését folyamatosan ellenőrizni kell, és állandó párbeszédet kell folytatni erről a Parlamenten, a Bizottságon és a Tanácson belül és ezek között; hangsúlyozza, hogy átfogó uniós védelmi

rendszerrel kell kialakítani a kisebbségek számára, amelyet megbízható ellenőrzési mechanizmus egészít ki;

5. emlékeztet arra, hogy az EUSZ 17. cikkének (1) bekezdése szerint a Bizottság – a szerződések őreként – legitimitással és hatáskörrel rendelkezik annak biztosítására, hogy minden tagállam tiszteletben tartsa az EUSZ 2. cikkében említett jogállamiságot és egyéb értékeket; úgy véli ezért, hogy azok az intézkedések, amelyeket a Bizottság e feladat teljesítése és annak ellenőrzése érdekében hoz, hogy a tagállamok csatlakozásakor érvényesülő feltételek továbbra is fennállnak-e, nem sértik a tagállamok szuverenitását;

6. emlékeztet arra, hogy a létező nemzetközi szabályok keretében a tagállamok jogosultak meghatározni a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyeket;

7. emlékeztet arra, hogy a kisebbségi jogoknak nincs közös uniós normája, és abban sincs közös megegyezés, hogy ki tekinthető egy kisebbséghez tartozó személynek; rámutat, hogy sem a nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozat, sem a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény nem határozza meg a kisebbségek fogalmát; hangsúlyozza, hogy a fogalom-meghatározástól függetlenül meg kell védeni minden nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbséget, és hangsúlyozza, hogy minden fogalom-meghatározást rugalmasan kell alkalmazni, mivel az, hogy a kedvezményezetteket ténylegesen bevonják a kisebbségi jogok védelmébe, gyakran egy fejlődési folyamat részét képezi, amely adott esetben elvezethet a hivatalos elismeréshez; ajánlja, hogy a szubszidiaritás, az arányosság és a megkülönböztetés-mentesség elvének tiszteletben tartásával a „nemzeti kisebbség” meghatározását alapozzák az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének a kisebbségek jogaira vonatkozó, az emberi jogok európai egyezményéhez fűzött kiegészítő jegyzőkönyvről szóló, 1201(1993). számú ajánlásában található fogalom-meghatározásra, amely szerint a „nemzeti kisebbségek” olyan személyek csoportját jelentik egy államon belül, akik:

- az adott állam területén élnek, és annak állampolgárai;
- régóta fennálló, erős és tartós kapcsolatot tartanak fenn ezzel az állammal;
- jellegzetes etnikai, kulturális, vallási vagy nyelvi jellemzőket mutatnak fel;
- megfelelően reprezentatívak, habár számszerűleg kevesebben vannak, mint a szóban forgó államnak vagy ezen állam valamely régiójának népessége;
- törekednek arra, hogy közösen megőrizzék a közös identitásukra jellemző jegyeket, ezen belül kultúrájukat, hagyományaikat, vallásukat vagy nyelvüket;

8. emlékeztet arra, hogy az Európa Tanács állam- és kormányfőinek 2005. május 16–17-én, Varsóban megrendezett csúcstalálkozóján elfogadott, az Európa Tanács és az Európai Unió közötti kapcsolatokról szóló ötödik iránymutatás értelmében „az Európai Unió törekszik arra, hogy az Európa Tanács egyezményeinek hatáskörébe tartozó aspektusait átültesse az európai uniós jogba”;

9. megállapítja, hogy a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény és a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája (a továbbiakban: a „Nyelvek Kartája”) rendelkezéseinek egy része az EU hatáskörébe tartozik, és emlékeztet az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének következtetésére, mely szerint – bár az Unió általános jogalkotási hatásköre nem terjed ki arra, hogy a nemzeti kisebbségek védelméről rendelkezzen – „rendelkezhet számos olyan kérdéssel, amelyek a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyeket érintenek”;

10. úgy ítéli meg, hogy megfelelő hatásvizsgálatot követően és a tagállamokra alkalmazandó szubszidiaritás és arányosság elveivel összhangban jogalkotási javaslatot kell alkotni az EU-ban a kisebbségek számára nyújtott védelemre vonatkozó minimumszabályokról, azzal a céllal, hogy az összes tagállamban javítsuk a kisebbségek helyzetét, és megvédjük a már meglévő jogokat, a kettős mérce elkerülésével; úgy véli, hogy a szubszidiaritás és az arányosság elveinek tiszteletben tartása mellett ezeknek a normáknak a nemzetközi jogi eszközökben már kodifikált normákból kell kiindulniuk, és szilárdan be kell ágyazni őket egy olyan jogi keretbe, amely garantálja a demokráciát, a jogállamiságot és az alapvető jogokat az egész EU-ban, és amelyhez egy működő felügyeleti rendszer csatlakozik; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy jogrendszerükben a kisebbséghez tartozó személyeket ne érje hátrányos megkülönböztetés, és hogy hozzanak és hajtsanak végre célzott védelmi intézkedéseket;

11. emlékeztet arra, hogy a kisebbségek jogainak védelme a demokráciára, a jogállamiságra és az alapvető jogokra irányuló európai uniós paktum megkötésére irányuló javaslat része; e tekintetben emlékeztet a demokráciával, a jogállamisággal és az alapvető jogokkal foglalkozó uniós mechanizmus létrehozásáról szóló, 2016. október 25-i állásfoglalásában foglalt kérésére, és ismételten felkéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot a demokráciára, a jogállamiságra és az alapvető jogokra irányuló európai uniós paktum megkötésére vonatkozóan; felszólítja a Bizottságot, hogy a kisebbségi jogokat érvényesítse általánosan a demokráciára, a jogállamiságra és az alapvető jogokra vonatkozó uniós mechanizmus minden lehetséges alrészében;

12. arra bátorítja a Bizottságot, hogy hozzon létre egy uniós szintű szervezet (vagy a meglévő struktúrákon belül, vagy pedig külön szervként) az EU-n belüli kisebbségek elismerésére és védelmére;

13. üdvözli a kisebbségek védelmére szolgáló európai keret kialakítását szorgalmazó „Minority SafePack” elnevezésű európai polgári kezdeményezés sikeres bejegyzését és aláírásgyűjtését; arra bátorítja a Bizottságot, hogy tárja fel azokat a módszereket, amelyekkel a kisebbségek érdekei és szükségletei jobban képviselhetők uniós szinten;

14. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy óvják meg a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek arra irányuló jogait, hogy saját identitásukat megőrizték, megvédjék és fejlesszék, és hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a nemzeti kisebbségek társadalmi, gazdasági, kulturális életben és közügyekben való hatékony részvételének biztosítására;

15. emlékeztet arra, hogy az uniós polgárság alapfeltétele a valamely tagállamban szerzett állampolgárság, amelyet a nemzeti törvények szabályoznak; emlékeztet arra, hogy a tagállami állampolgárság megadása tekintetében a tagállamoknak szem előtt kell tartaniuk az uniós jogelveket, például az arányosság és a megkülönböztetésmentesség elvét, amelyek alaposan ki vannak dolgozva az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatában; mivel az EUMSZ 20. cikke előírja, hogy a valamely tagállam állampolgárságával rendelkező minden személy egyúttal az Unió polgára is, mindazon jogokkal és kötelezettségekkel, amelyeket a Szerződések és az Alapjogi Charta rögzítenek; emlékeztet arra, hogy a Szerződések értelmében az uniós intézmények számára minden egyes uniós polgár egyformán fontos;

16. emlékeztet arra, hogy mélyen aggódik az európai hontalan romák száma miatt, ami a szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésük teljes megtagadásához vezet, és a társadalom peremére szorítja őket; felszólítja a tagállamokat, hogy vessenek véget a hontalanságnak, és mindenki számára biztosítsák az alapvető emberi jogok gyakorlásának lehetőségét;

17. ösztönzi a tagállamokat, hogy hozzanak hatékony intézkedéseket annak érdekében, hogy felszámolják a kisebbségekhez tartozó személyek egészségügyi rendszerhez való hozzáférése előtt álló akadályokat; megjegyzi, hogy a kisebbségi csoportok kevésbé férnek hozzá az egészségügyi szolgáltatásokhoz és az egészségügyi információkhoz; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy megkülönböztetés nélkül biztosítsák a kisebbségek hozzájutását mind a fizikai, mind a mentális egészségügyi ellátáshoz;

18. felhívja az Európai Uniót, hogy csatlakozzon a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményhez, a tagállamokat pedig, hogy erősítsék meg azt és a Nyelvek Kartáját, és tartsák tiszteletben az e dokumentumokban rögzített elveket; felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy tartózkodjanak az említett elvekkel ellentétes cselekedetektől; hangsúlyozza, hogy az uniós kisebbségekre vonatkozó minimumszabályok megalkotásakor a az intézményeknek és a tagállamoknak tartózkodniuk kell olyan jogszabályok és közigazgatási intézkedések elfogadásától, amelyek gyengítik vagy csorbítják a kisebbségekhez tartozó személyek jogait;

19. megerősíti, hogy az őshonos népeket jogaik gyakorlása során nem érheti semmilyen fajta megkülönböztetés, és joguk van kultúrájuk, hagyományaik, történelmük és törekvéseik méltóságához és sokszínűségéhez, aminek megfelelően tükröződnie kell az oktatásban és a nyilvánosság tájékoztatásában; arra ösztönzi azokat a tagállamokat, amelyek ezt még nem tették meg, hogy ratifikálják a bennszülött és törzsi népekről szóló 169. sz. ILO-egyezményt, és jóhiszeműen hajtsák azt végre;

20. úgy ítéli meg, hogy az EU-n belül közös minimumszabályokat kell kidolgozni a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak védelmére, a jószomszédi és baráti kapcsolatok elveit követve, és biztosítva a tagállamok közötti, valamint a szomszédos nem uniós országokkal folytatott együttműködést, a nemzetközi szabványok és normák végrehajtása alapján; úgy ítéli meg, hogy a közös európai minimumszabályok nem csorbíthatják a kisebbségekhez tartozó személyeket védő, már meglévő jogokat és szabályokat; emlékeztet arra, hogy végre kell hajtani az EBESZ keretei között, és különösen a tematikus ajánlásokban és az iránymutatásokban elfogadott kötelezettségvállalásokat és kidolgozott elveket; emlékeztet arra, hogy a Bizottság már figyelembe vette ezeket a normákat a koppenhágai kritériumok kontextusában a csatlakozási tárgyalások során; e tekintetben felszólítja a Bizottságot, hogy ugyanazokat a szabályokat alkalmazza valamennyi uniós tagállamra;

21. hangsúlyozza, hogy a megkülönböztetés elleni politikák önmagukban nem oldják meg a kisebbségek előtt álló problémákat, és nem akadályozzák meg az asszimilációt; megjegyzi, hogy a kisebbségekhez tartozó személyek különleges kategóriába esnek a jogorvoslathoz való jog tekintetében, és különleges szükségleteik vannak, amelyeket ki kell elégíteni a teljes és tényleges egyenlőségük megvalósítása érdekében, és hogy a jogait tiszteletben kell tartani és elő kell mozdítani, beleértve a kulturális és nyelvi identitásuk szabad kifejezésére, megőrzésére és fejlesztésére való jogot a lakóhelyük szerinti ország identitásának, értékeinek és elveinek tiszteletben tartása mellett; ösz-

tönzi a Bizottságot, hogy támogassa a nyelvi és kulturális sokszínűség rendszeres nyomon követését az EU-ban;

22. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy kisebbségi képviselőkkel konzultálva folytassák az egyenlőségre vonatkozó megbízható adatok nagy mennyiségben való gyűjtésének támogatását és finanszírozását az egyenlőtlenségek és a megkülönböztetés tanulmányozása céljából; kéri a nemzeti és etnikai kisebbségek helyzetének hatékony ellenőrzését egész Európára kiterjedően; úgy véli, hogy az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének fokozottan ellenőriznie kellene a nemzeti és etnikai kisebbségek elleni megkülönböztetés eseteit a tagállamokban;

23. elismeri a civil társadalom és a nem kormányzati szervezetek fontos szerepét a kisebbségek védelmében, miközben fellépnek a megkülönböztetéssel szemben, és előmozdítják a kisebbségi jogokat; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak elégséges finanszírozást és támogatást e szervezetek számára;

24. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a kisebbségeken belüli kisebbségek védelmét, és kezeljék az egyenlőtlenségeken belüli egyenlőtlenségeket, mivel a kisebbségekhez tartozó személyek gyakran többszörös és interszekcionális megkülönböztetéssel szembesülnek; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy végezzenek kutatást, amely a többszörös és interszekcionális megkülönböztetés összetett kérdésével foglalkozik;

A megkülönböztetés, a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd elleni küzdelem

25. aggodalmának ad hangot a rasszista indíttatású, valamint idegengyűlölet vagy vallási intolerancia által motivált gyűlölet-bűncselekmények és gyűlöletbeszéd riasztó mértékű terjedése miatt, amely a kisebbségek ellen irányul Európában; felszólítja az EU-t és a tagállamokat, hogy fokozzák a gyűlölet-bűncselekmények, valamint a megkülönböztető viselkedés és magatartás elleni küzdelmet; felszólítja a Bizottságot és az Európai Unió Alapjogi Ügynökségét, hogy folytassák a kisebbségek elleni gyűlölet-bűncselekmények és gyűlöletbeszéd nyomon követésével kapcsolatos munkát, és rendszeresen számoljanak be az esetekről és a tendenciákról;

26. egyértelműen elítéli a bármilyen alapon való megkülönböztetés minden formáját, illetve a szegregáció, a gyűlöletbeszéd, a gyűlölet-bűncselekmények és a társadalmi kirekesztés minden formáját, és felszólítja a Bizottságot

és a tagállamokat, hogy egyértelműen ítéljék el és szankcionálják a nemzeti és etnikai kisebbségekkel szemben elkövetett atrocitásokat; megismétli a romák unióbeli integrációjának alapjogi szempontjairól és a cigányellenességgel szembeni küzdelemlről szóló, 2017. október 25-i állásfoglalásában megfogalmazott álláspontját; emlékeztet arra, hogy az európai polgároknak – etnikai vagy kulturális származásuktól függetlenül – egyenlő segítséget és védelmet kell kapniuk; felszólítja a Bizottságot egy európai keret létrehozására, a tagállamokat pedig egyedi nemzeti tervek kidolgozására, hogy fellépjenek a kisebbségekhez tartozó személyek elleni idegengyűlölő erőszakkal és gyűlöletbeszéddel szemben;

27. hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk az egymás közötti baráti és stabil kapcsolatokat, és arra bátorítja őket, hogy folytassanak nyílt és támogató jellegű párbeszédet a szomszédos országokkal, különösen a határ menti régiókban, ahol több nyelv és kultúra lehet jelen;

28. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy folytassanak figyelemfelhívó tevékenységeket, amelyek érzékenyebbé teszik az EU lakosságát a sokszínűséggel kapcsolatban, és mozdítsák elő a kisebbségi kultúrák valamennyi békés megnyilvánulási formáját; ösztönzi a tagállamokat, hogy tanterveikbe építsék be a nemzeti és etnikai kisebbségek történelmét, és mozdítsák elő iskoláikban a tolerancia kultúráját; arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy többek között az iskolákban – de ne kizárólag ott – kezdeményezzenek kulturális párbeszédet a kisebbségi csoportok elleni gyűlölet különböző formáival és megnyilvánulásaival kapcsolatban; ösztönzi a tagállamokat annak biztosítására, hogy a megkülönböztetés-mentességet, valamint a kisebbségekhez tartozó személyek történelmét és jogait általánosan érvényesítsék a nemzeti oktatási rendszerük alkotórészeiben;

29. arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy indítsanak a gyűlöletbeszéd elleni kampányokat, a rendőrségi erőkön belül hozzanak létre külön egységeket a gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelemre a különböző kisebbségi csoportok kihívásainak ismeretére alapozva és munkahelyi képzés nyújtásával, garantálják, hogy a kisebbségekhez tartozó személyek egyenlők legyenek a törvény előtt, és biztosítsák, hogy egyenlő hozzáférésük legyen az igazságszolgáltatáshoz és az eljárási jogokhoz;

30. úgy ítéli meg, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kisebbségekhez tartozó személyek félelem nélkül gyakorolhassák jogaikat; e tekintetben ösztönzi a tagállamokat, hogy iskolai tanterveikbe minden szinten építsenek be kötelező oktatást az emberi jogokról, a demokratikus polgárságról és a politikai műveltségről; ösztönzi a Bizottságot és

a tagállamokat, hogy nyújtsanak kötelező képzést azoknak a felelősöknek, akiknek kulcsszerepük van az uniós és tagállami jogszabályok helyes végrehajtásában, és akiket el kell látni az ahhoz szükséges eszközökkel, hogy az emberi jogi megközelítés alkalmazásával kiszolgálják az összes polgárt; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mind szakpolitikai intézkedéseikben, mind pedig finanszírozási programjaikban foglalkozzanak az interszekcionális megkülönböztetéssel;

31. ösztönzi a tagállamokat, hogy a kölcsönös bizalom megteremtése érdekében hozzanak létre nemzeti igazságtételi és megbékélési bizottságokat, hogy elismerjék a kisebbségekhez tartozó személyek évszázadokon át folyó üldöztetését, kirekesztését és kiközösítését, és dokumentálják ezeket a kérdéseket; felszólítja a tagállamokat, hogy egyértelműen ítéljék el és szankcionálják a kisebbségekhez tartozó személyekkel szemben elkövetett atrocitások tagadását, és ösztönzi őket, hogy állami szinten tartsák meg és tartsák tiszteletben a kisebbségi csoportok fontos emléknapijait, például a roma holokauszt emléknapját; ösztönzi őket, hogy hozzanak létre a kisebbségi csoportok történelmét és kultúráját bemutató intézményeket, valamint pénzügyileg és közigazgatási eszközökkel támogassák ezeket;

32. kulcsfontosságúnak tartja a kisebbségi csoportok aktív és ésszerű társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális részvételét; felszólítja ezért a Bizottságot és a tagállamokat olyan stratégiák megtervezésére, amelyek a kisebbségi csoportok képviselőivel folytatott valós és rendszeres konzultáció alapján megelőző és reagáló intézkedéseket is tartalmaznak, és bevonják őket az elindított programok és projektek működtetésébe, nyomon követésébe és értékelésébe valamennyi szinten, a helyi szintet is beleértve, hogy biztosítsák azok befogadó jellegét és megkülönböztetés-mentességét;

33. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a faji egyenlőségről szóló irányelv teljes körű és alapos végrehajtását és alkalmazását, továbbá ösztönzi őket arra, hogy kezdeményezzenek tájékoztató kampányokat a megkülönböztetés-ellenes jogszabályokkal kapcsolatban; úgy véli, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szankciók elég hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek, ahogy azt az említett irányelv megköveteli; felszólítja a Bizottságot, hogy megfelelően kövesse nyomon az irányelv végrehajtását;

34. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az egyenlő bánásmódról 2008-ban javasolt irányelv (COM(2008)0426) még mindig a Tanács jóváhagyására vár; megismétli a Tanácsnak szóló felhívását, hogy a lehető leghamarabb fogadja el a javaslatra vonatkozó álláspontját;

Nemzeti és etnikai kisebbségek

35. megjegyzi, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségeket olyan kisebbségekhez tartozó személyek csoportjai alkotják, akik régóta ugyanazon a területen élnek és közös identitással rendelkeznek, bizonyos esetekben a határok változása következtében, máskor azért, mert sokáig egy területen laknak, és így sikerül megőrizniük az identitásukat; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy védjék meg a nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális és nyelvi identitását, és alakítsák ki az említett identitás előmozdításának feltételeit; rámutat, hogy az EU-ban a regionális és helyi hatóságok fontos szerepet tölthetnek be a nemzeti és etnikai kisebbségek védelmében, és úgy véli, hogy a kisebbségekre nem gyakorolhat negatív hatást az igazgatási vagy területi átszervezés; arra ösztönzi a tagállamokat, hogy biztosítsanak pénzügyi erőforrásokat a központi költségvetésből a kisebbségi jogok érvényesítésére, hogy ne a helyi költségvetéseket terheljék;

36. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak egyenlő esélyeket a nemzeti és etnikai kisebbségek számára a politikai és társadalmi életben való részvételre; ösztönzi a tagállamokat, hogy fogadjanak el olyan választási rendszereket és törvényeket, amelyek elősegítik a nemzeti és etnikai kisebbségek képviselőit; felszólítja a tagállamokat, hogy hozzanak azonnali kiigazító intézkedéseket a megkülönböztető jellegű születési anyakönyvezés megállítása érdekében, továbbá hogy megkülönböztetés nélkül végezzék el a kisebbségi csoportok tagjainak születési anyakönyvezését, és biztosítsák nem megkülönböztető személyi igazolványok kiadását;

37. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy készítsenek összefüggő elemzést a jelenlegi kisebbségi politikákról annak érdekében, hogy tisztázzák az erősségeket és a kihívásokat, és biztosítsák a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak való megfelelést;

38. felszólítja az Európai Unió Alapjogi Ügynökségét, hogy dolgozzon ki véleményt arról, hogy az Európai Unió Bíróságának a T-646/13. sz. ügyben hozott ítéletével összhangban hogyan lehet létrehozni a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak védelmére és előmozdítására szolgáló jogi eszközöket;

Kulturális jogok

39. hangsúlyozza, hogy a kulturális tevékenységek a nemzeti kisebbségek identitása megőrzésének alapvető területei, és hogy a kisebbségek hagyomá-

nyainak megőrzése, valamint művészeti értékeiknek az anyanyelvükön történő kifejezésre juttatása fontos szereppel bír az európai sokszínűség fenntartásában; megjegyzi, hogy a kisebbségek kulturális örökségének fenntartása az EU és a tagállamok közös érdeke; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat a kisebbségek kulturális jogainak támogatására, javítására és előmozdítására;

40. emlékeztet arra, hogy a „kultúra” fogalmának megértése rendkívül fontos ahhoz, hogy az ezzel kapcsolatos kisebbségi jogok hatáskörét meg lehessen határozni; megjegyzi, hogy tág értelemben véve a kultúra magában foglalja egy adott közösség minden tárgyi és szellemi tevékenységének és eredményének összességét, és azt, ami más kultúráktól megkülönbözteti; hangsúlyozza, hogy a kulturális jogoknak magukban kell foglalniuk a kulturális életben való részvétel jogát, a kultúra élvezésének jogát, a csoporthoz való tartozás megválasztásának jogát, a nyelvi jogokat és a kulturális és tudományos örökség védelmét;

41. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ismerjék el a nemzeti és etnikai kisebbségek hozzájárulását az Unió kulturális örökségéhez, erősítsék meg a kisebbségek képviselőivel és a kisebbségekhez tartozó személyekkel folytatott párbeszédet, és határozzanak meg és hajtsanak végre összehangolt szakpolitikákat és fellépéseket a kisebbségi kultúrák megőrzésének és fejlesztésének fenntartható kezelésére; ösztönzi a tagállamokat, hogy nemzeti szinten garantálják a kulturális jogok védelmére vonatkozó gyakorlatok megfelelő fokú intézményesítését;

42. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a nemzeti és etnikai kisebbségek és a kisebbségekhez tartozó személyek bevonását és támogatását olyan tudás és készségek előmozdítása terén, amelyek szükségesek a kulturális örökség megőrzése, fenntartható kezelése és fejlesztése érdekében, és amelyeket tovább kell adni a jövő generációinak; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak létre és tartsanak fenn önálló kulturális alapokat a kisebbségekhez tartozó személyek számára, horizontális és vertikális szinten egyaránt, hogy biztosítsák a kisebbségi közösségek kulturális életének hatékony, átlátható és méltányos támogatását;

43. hangsúlyozza, hogy a média kiemelt szerepet játszik a kulturális és nyelvi jogok szempontjából; emlékeztet arra, hogy a közéletben, a gazdasági, társadalmi és kulturális életben való egyenlő és hatékony részvétel előfeltétele az, hogy valaki olyan nyelven kaphasson és tehessen közzé információkat és tartalmakat, illetve férhessen hozzá azokhoz, amelyet tökéletesen megért és beszél; e tekintetben megjegyzi, hogy különleges figyelmet kell fordítani a nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó, határ menti, vidéki és távoli te-

rületeken élő személyek igényeire; aggodalmának ad hangot a regionális és kisebbségi nyelveken publikáló vagy sugárzó médiaorgánumok alulfinanszírozottsága miatt; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfelelő finanszírozást a kisebbségeket képviselő szervezeteknek és médiaorgánumoknak, hogy hozzájáruljanak a kisebbségek kulturális identitásának megőrzéséhez, valamint lehetővé tegyék, hogy azok megosszák véleményüket, nyelvüket és kultúrájukat a többséggel;

44. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy biztosítsák, hogy a média függetlenül működhessen, mozdítsák elő a kisebbségi nyelvek használatát a médiában, és vegyék figyelembe a nemzeti és etnikai kisebbségeket a médiaszolgáltatások engedélyezése során, beleértve a televízió- és rádiócsatornák odaítélését; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfelelő forrásokat a kisebbségeket képviselő szervezetek számára, előmozdítva a kisebbségi csoportjukhoz való tartozás és az azzal való azonosulás érzését, valamint megismertetve a többséggel az identitásukat, nyelvüket, történelmüket és kultúrájukat;

45. emlékeztet a közmédia által az ilyen tartalom népszerűsítésében betöltött alapvető szerepére, különösen a helyi vagy regionális hatóságok demokratikus ellenőrzésével összefüggésben; ösztönzi a Bizottságot, hogy teremtse meg a jogi és szabályozási feltételeket az audiovizuális tartalmak szabad szolgáltatásának, adásának és vételének biztosításához azokon a területeken, ahol kisebbségek élnek, hogy anyanyelvükön nézhessenek és hallgathassanak ilyen tartalmakat azáltal, hogy ezeket határokon átnyúlóan lehessen közvetíteni területi alapú tartalomkorlátozás nélkül;

46. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy megfelelő eszközökkel biztosítsák, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatások ne tartalmazzanak a kisebbségekhez tartozó emberekkel szembeni erőszakra vagy gyűlöletre való semmilyen uszítást; rámutat arra, hogy a média fontos szerepet játszik a kisebbségi jogok megsértéséről szóló tudósításokban, és ha ezekről nem számolnak be, láthatatlanok maradnak azok a mindennapi realitások, amelyekkel a kisebbségek szembesülnek;

47. ösztönzi a tagállamokat, hogy tartózkodjanak olyan politikai és jogi aktusoktól, amelyek célja korlátozó intézkedések előírása, úgymint a feliratozási és/vagy fordítási kötelezettség, vagy a hivatalos nyelveken készült műsorokra előírt kötelező kvóta; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy online felületeken is tegyék lehetővé és mozdítsák elő a regionális vagy kisebbségi nyelven működő médiát; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a nemzeti és etnikai kisebbségeket képviselő szervezetek és média

megfelelő támogatását, tekintettel azok regionális sajátosságaira és szükségleteire;

48. felhívja a tagállamokat, hogy a kulturális örökség európai éve nyomán tulajdonítsanak fokozott jelentőséget kisebbségi kultúráiknak, támogatva történelmük és hagyományaik terjesztését, és biztosítva, hogy az érintett közösségek ne szigetelődjenek el;

49. hangsúlyozza, hogy a kulturális örökséggel kapcsolatos politikákat oly módon kell kidolgozni, hogy azok befogadó jellegűek és közösségi alapúak legyenek, és biztosítsák a részvételt az érintett kisebbségi közösségekkel folytatott konzultáció és párbeszéd segítségével;

Az oktatáshoz való jog

50. megállapítja, hogy az oktatás kulcsszerepet játszik a szocializációban és az identitás fejlődésében, és továbbra is a veszélyeztetett kisebbségi nyelvek felélesztésének és fenntartásának fő eszköze; hangsúlyozza, hogy minden, kisebbséghez tartozó személynek joga van ahhoz, hogy kisebbségi nyelven részesüljön oktatásban; hangsúlyozza, hogy az anyanyelvi oktatás folytonossága kulcsfontosságú a kulturális és nyelvi identitás megőrzése érdekében; rámutat, hogy a kisebbségi nyelveken való oktatás területén nincs egyetlen bevált módszer, amely megfelelő lenne az összes nemzeti és etnikai kisebbség számára; megjegyzi, hogy különös figyelmet kell fordítani a jelnyelvet használó emberekre;

51. emlékeztet arra, hogy az Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezménye a 14. cikkében javaslatot tesz arra, hogy az egyezmény részes államai – lehetőségeik szerint és az oktatási rendszerük keretein belül – törekedjenek arra, hogy a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek számára biztosítva legyen a lehetőség arra, hogy az érintett kisebbségi nyelvet tanulják vagy ezen a nyelven oktassák őket anélkül, hogy ez a hivatalos nyelv tanulását, vagy az azon a nyelven való tanítást veszélyeztetné;

52. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat azon további fellépéseikben, hogy megfelelő eszközöket teremtsenek a nemzeti és etnikai kisebbségek által beszélt nyelvek hivatalos használatának helyi és regionális szinten való előmozdítására és támogatására azokon a területeken, ahol e kisebbségek élnek, összhangban a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény és a Nyelvek Kartája elveivel, biztosítva, hogy a regionális és kisebbségi nyel-

vek használatának védelme és ösztönzése ne menjen a hivatalos nyelvek és azok elsajátítása kötelezettségének rovására;

53. sajnálatának ad hangot amiatt, hogy egyes tagállamok még nem erősítették meg a Nyelvek Kartáját, és egyesek azok közül sem hajtják végre hatékonyan, amelyek megerősítették azt; csalódott amiatt, hogy egyes tagállamokban a meglévő jogokat vagy nem érvényesítik, vagy pedig nyíltan figyelmen kívül hagyják;

54. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a nemzetközi normákkal összhangban a nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó személyeknek garantált joguk és megfelelő lehetőségeik legyenek arra, hogy mind állami, mind pedig magán oktatási intézményekben kisebbségi nyelven részesüljenek oktatásban, valamint anyanyelvükön oktassák őket; arra ösztönzi a tagállamokat, hogy megfelelő oktatáspolitikai intézkedéseket alakítsanak ki, és hajtsák végre azokat, amelyek a leginkább illeszkednek a nemzeti és etnikai kisebbségek igényeihez, többek között egyedi oktatási programokon vagy különleges tanterveken és tankönyveken keresztül; arra ösztönzi a tagállamokat, hogy nyújtsanak támogatást a pedagógusképzésre a kisebbségi nyelveken történő hatékony oktatás biztosítása érdekében, és a kisebbségi nyelven oktatást nyújtó iskolák tantervének meghatározásakor az idegen nyelvek oktatása terén meglévő bevált gyakorlatokat építsék be a hivatalos nyelvek oktatásának módszertanába; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk mind a regionális vagy kisebbségi nyelvek, mind pedig a hivatalos nyelv oktatását a megfelelő módszerek felhasználásával;

55. ösztönzi a tagállamokat annak biztosítására, hogy azoknak, akik anyanyelvükként beszélnek egy regionális vagy kisebbségi nyelvet, lehetőségük legyen megfelelően megtanulni a hivatalos nyelvet, beépítve az idegen vagy második nyelvek tanítása során kialakított bevált gyakorlatokat az állam hivatalos nyelvének tanítására elfogadott módszertani megközelítésbe;

56. hangsúlyozza, hogy a kisebbségekhez tartozóknak is el kell sajátítaniuk a többségi társadalom nyelvét, történelmét és kultúráját, és a többségi társadalomba tartozó diákoknak, ahogy a szélesebb nyilvánosságnak is, meg kell ismerniük a kisebbségek történelmét és kultúráját, és lehetőséget kell kapniuk arra, hogy kisebbségi nyelveket tanuljanak;

57. ösztönzi a tagállamokat olyan tankönyvek kiadásának előmozdítására, amelyek megfelelnek a regionális vagy kisebbségi nyelveket beszélők által támasztott követelményeknek, illetve, amennyiben erre nem lenne lehetőség, segítsék elő olyan tankönyvek használatát, amelyeket más országok adtak ki

az adott nyelveken, az érintett nyelveket használó országok oktatási szabályozó szerveivel együttműködve;

58. hangsúlyozza az anyanyelven folyó felsőoktatás és az olyan szakértők képzésének fontosságát, akik ismerik a sajátos terminológiát, különösen azokban a régiókban, ahol sokan beszélnek az adott nyelvet; kiemeli az orvosok kisebbségi nyelveken való oktatásának kritikus fontosságát;

59. ösztönzi a tagállamok kormányait, hogy vonják be a kisebbségek képviselőit az oktatási rendszerrel kapcsolatos döntéshozatalba;

60. ösztönzi a tagállamokat, hogy határozzanak meg preferenciális küszöbértéket a regionális vagy kisebbségi nyelvek tanulása terén, az oktatás egyenlőségének biztosítása érdekében; ösztönzi a tagállamokat és a Bizottságot a nemzeti vagy etnikai kisebbségekhez tartozó, az adott kisebbségek által jelentős számban lakott területeken, többek között vidéki területeken vagy elszórt településeken élő személyek azon jogának előmozdítására, hogy kisebbségi nyelven, azaz az anyanyelvükön részesüljenek oktatásban, ha erre megfelelő igény van; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy az oktatási reformok és politikák ne korlátozzák a kisebbségi nyelven történő oktatáshoz való jogot;

61. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat annak előmozdítására, hogy az oktatási rendszerekben vertikális szinten integrált támogatás álljon a kisebbségi és regionális nyelvek rendelkezésére, különösképpen azáltal, hogy a tagállami oktatási minisztériumokban és a Bizottságon belül olyan osztályokat hoznak létre, amelyek feladata a kisebbségi és a regionális nyelvek oktatásának befoglalása az iskolai tantervekbe; ösztönzi a tagállamokat, hogy mozgósítsák elő a kisebbségi nyelvek folyamatos tanulásának lehetőségét az iskola-előkészítő oktatás szintjétől a felsőoktatásig;

62. hangsúlyozza, hogy a tanárok képzése és a jó minőségű tankönyvekhez és oktatási anyagokhoz való hozzáférés alapvető előfeltétele a diákok számára nyújtott színvonalas oktatás biztosításának; úgy véli, hogy a tanterveknek, oktatási anyagoknak és történelemkönyveknek méltányos, pontos és tájékoztató jellegű képet kell adniuk a társadalmakról és a kisebbségi csoportok kultúrájáról; megjegyzi, hogy a kisebbségi nyelveken folyó oktatás egyik széles körben elismert és orvosolandó problémája az, hogy nem áll rendelkezésre elegendő magas színvonalú oktatási segédanyag és kisebbségi nyelveken oktató szakképzett tanár; megjegyzi, hogy a történelem többdimenziós tanítását kell előírni az összes iskolában, függetlenül attól, hogy kisebbségi vagy többségi közösségekről van szó; megjegyzi a tanárképzés fejlesztésének

fontosságát, hogy az illeszkedjen a különböző szinteken és iskolatípusokban felmerülő tanítási igényekhez;

63. hangsúlyozza, hogy a kisebbségi nyelvek tanítása hozzájárul a többség és a kisebbségek közötti kölcsönös megértéshez, és közelebb hozza egymáshoz a közösségeket; ösztönzi a tagállamokat, hogy alkalmazzanak pozitív intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák a kisebbségek megfelelő képviseletét az oktatásban, valamint a nemzeti, regionális és önkormányzati szintű közigazgatásban és végrehajtott ügynökségekben;

64. ösztönzi a Bizottságot, hogy erősítse az európai regionális és kisebbségi nyelveken folyó oktatással kapcsolatos tapasztalatok és bevált gyakorlatok cseréjére összpontosító programok támogatását; felszólítja az EU-t és a Bizottságot, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt a regionális és kisebbségi nyelvekre az Erasmus+, a Kreatív Európa és az Európa a polgárokért programok következő generációjában az új többéves pénzügyi kereten belül;

65. őszinte sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy egyes uniós tagállamokban a kisebbségekhez tartozó diákok nem az általános oktatási rendszer intézményeiben tanulnak, hanem külön iskolákban helyezik el őket azzal az indokkal, hogy nem értik megfelelően az oktatási nyelvet; emlékeztet arra, hogy a kisebbségi nyelven történő oktatást, illetve egy adott kisebbséghez való tartozást nem szabad mentességül használni a gyermekek identitás alapján történő szegregálására; felszólítja a tagállamokat, hogy hagyjanak fel az ilyen szegregációval, és hozzanak megfelelő intézkedéseket, lehetővé téve e diákok számára az általános oktatási rendszer intézményeiben való tanulást; ösztönzi a tagállamokat arra, hogy mérlegeljék az alapvető emberi jogi és kisebbségi jogi témák belefoglalását különösen az iskolai tantervekbe, a kulturális sokszínűség és tolerancia oktatáson keresztül történő előmozdításának eszközeként;

Nyelvi jogok

66. megállapítja, hogy a nyelv a kisebbségek kulturális identitásának és emberi jogainak alapvető eleme; hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani a kisebbségi nyelvek magán- és közterületeken való, megkülönböztetés nélküli használatának jogát azokon a területeken, ahol jelentős számú, kisebbségekhez tartozó személy él, annak biztosítására, hogy a nyelveket át lehessen adni egyik nemzedékről a másikra, valamint az Unión belüli nyelvi sokféleség megvédésére; felhívja a Bizottságot, hogy erősítse meg azon tervét, amely szerint a nyelvi alapon történő megkülönböztetés elleni küzdelem potenciális eszközeként előmozdítja a regionális nyelvek tanítását és használatát az

Unión belül, és támogatja a nyelvi sokféleséget; emlékeztet arra, hogy a kölcsönös megértés és elismerés előmozdításának egyik módja az, ha elősegítik a kisebbségi nyelvek ismeretét azon emberek körében, akik nem tagjai az érintett kisebbségnek;

67. hangsúlyozza, hogy a Parlament a kihalástól fenyegetett európai nyelvekről és az Európai Unión belüli nyelvi sokféleségről szóló, 2013. szeptember 11-i állásfoglalásában¹¹ emlékeztetett arra, hogy a Bizottságnak figyelmet kell fordítania arra, hogy néhány tagállam és régió politikájával veszélybe sodorja a határain belüli nyelvek túlélését, még ha e nyelvek európai szinten nincsenek is veszélyben; kéri a Bizottságot, hogy vizsgálja meg az érintett nyelvek gyakorlását hátráltató közigazgatási és jogi akadályokat;

68. megjegyzi, hogy a 24 hivatalos nyelve mellett az EU 60 további nyelvnek is otthont ad, amelyek szintén részét képezik kulturális és nyelvi örökségének, és amelyeket bizonyos régiókban vagy bizonyos csoportok beszélnek (összesen 40 millióan); megállapítja, hogy az Európai Unió többnyelvűsége a nemzetközi szervezetek szintjén egyedülálló; megjegyzi, hogy a többnyelvűséget szentesíti az Európai Unió Alapjogi Chartája, amely kötelezi az EU-t a nyelvi sokféleség tiszteletben tartására és Európa gazdag nyelvi és kulturális örökségének támogatására a nyelvtanulás és a nyelvi sokféleség előmozdítása révén;

69. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a közigazgatási hatóságok és közszolgálati szervezetek tekintetében tegyék lehetővé és mozdítsák elő a regionális vagy kisebbségi nyelvek gyakorlati alkalmazását, az arányosság elvével összhangban, például egyrészt a magánszemélyek és szervezetek, másrészt pedig az állami hatóságok közötti kapcsolatokban; ösztönzi a tagállamokat, hogy tegyék elérhetővé az információkat és az állami szolgáltatásokat e nyelveken, többek között az interneten is, azokon a területeken, ahol jelentős számban élnek nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó személyek;

70. ösztönzi a tagállamokat, hogy segítsék elő a kisebbségi és regionális nyelvekhez való hozzáférést fordítások, szinkronizálás és feliratozások támogatása által, illetve helyes és megkülönböztetés-mentes adminisztratív, kereskedelmi, gazdasági, társadalmi, műszaki és jogi terminológia kodifikálásával;

71. ösztönzi a helyi hatóságokat az érintett területeken a regionális és kisebbségi nyelvek használatának biztosítására; ösztönzi a tagállamokat a nemzeti szinten már meglévő bevált gyakorlatok iránymutatásként való alkalmazására;

¹¹ HL C 93., 2016.3.9., 52. p.

72. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a regionális vagy kisebbségi nyelvek használatát helyi és regionális szinten; e célt szem előtt tartva tevékenyen ösztönzi a helyi hatóságokat az érintett nyelvek gyakorlatban történő használatának biztosítására;

73. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a jelentős számban nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek által lakott területeken a biztonsági jelzések és címkézések, a fontos kötelező utasítások és a polgárok számára fontos nyilvános bejelentések – akár a hatóságok, akár a magánszektor által –, továbbá a helységnevek és topográfiai megnevezések helyesen szerepeljenek és elérhetőek legyenek az adott régióban általánosan használt nyelveken, beleértve a városi területekre való behajtást vagy azok elhagyását jelölő táblákat, illetve az összes egyéb, információt szolgáltató útjelző táblát;

74. megjegyzi, hogy a regionális és kisebbségi nyelvek képi megjelenítése – útjelző táblák, utcanevek, igazgatási, állami és kereskedelmi intézetek neve stb. – alapvető a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak előmozdítása és védelme szempontjából, mivel tükrözi és elősegíti a regionális és kisebbségi nyelvek elengedhetetlen használatát, arra ösztönözve a nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó személyeket, hogy használják, megőrizzék és fejlesszék sajátos nyelvi identitásukat és nyelvi jogaikat, kifejezzék etnikailag sokszínű helyi identitásukat, és erősítsék hovatartozásuk érzését mint egy helyi vagy regionális közösségben élő csoport tagjai;

75. felszólítja a tagállamokat, hogy ne alkalmazzák, illetve töröljék el azokat a gyakorlatokat, amelyek gátolják, hogy a kisebbségek hozzáférjenek az adott országban gyakorolt szakmák teljes köréhez; felszólítja a tagállamokat, hogy garantálják a jogi és igazságügyi szolgáltatásokhoz való megfelelő hozzáférést; hangsúlyozza, hogy a kisebbségek képviselőit kifejezetten tájékoztatni kell a nemzeti jog alapján abban az esetben követendő eljárásról is, ha megsértették egy nemzeti kisebbséghez tartozó személyeként őket megillető jogukat;

76. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat annak elismerésére, hogy minden nemzeti kisebbséghez tartozó személynek joga van a kisebbségi nyelven használni vezetéknevét és keresztnévét, és jogosult ezeket hivatalosan elismertetni az EU-n belüli szabad mozgással összefüggésben is,

77. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek lépéseket az olyan igazgatási és pénzügyi akadályok megszüntetésére, amelyek meggátolhatják a nyelvi sokszínűséget európai és nemzeti szinten, és akadályozhatják a nem-

zeti és etnikai kisebbségekhez tartozó személyek nyelvi jogainak gyakorlását és végrehajtását; sürgeti a tagállamokat, hogy vessenek véget a nyelvi szempontból megkülönböztető gyakorlatoknak;

Következtetés

78. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozza ki a kisebbségek védelmére vonatkozó uniós minimumszabályok közös keretét; ajánlja, hogy ez a keret tartalmazzon rendszeres jelentéstétellel járó részcélokat, és legalább az alábbiakra terjedjen ki:

- a tagállami bevált gyakorlatokat tükröző iránymutatások készítése a kisebbségi jogok védelmével foglalkozó különböző érdekeltek bevonásával;
- a tagállami bevált gyakorlatokat tükröző iránymutatások készítése a kisebbségi jogok védelmével foglalkozó különböző érdekeltek bevonásával;
- bizottsági ajánlás, figyelembe véve a meglévő nemzeti intézkedéseket, a szubszidiaritást és az arányosságot;
- megfelelő hatásvizsgálatot követően, a tagállamokra alkalmazandó szubszidiaritás és arányosság elveivel összhangban és a fent említett pontok alapján irányelvre irányuló jogalkotási javaslat az EU-ban a kisebbségek védelmére vonatkozó minimumszabályokról, egyértelmű hivatkozási pontokkal és szankciókkal;

79. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a keret tartalmazza az adatgyűjtést és terepmunkán alapuló, pénzügyi és minőségi szemléletű nyomonkövetési és jelentéstételi módszereket, mivel ezek az elemek erősítik a hatékony, tényeken alapuló szakpolitikákat, és hozzájárulhatnak az elfogadott stratégiák, fellépések és intézkedések hatékonyságának javításához;

* * *

80. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének, a tagállamok és tagjelölt országok kormányainak és parlamentjeinek, az EBESZ-nek, az OECD-nek, az Európa Tanácsnak és az Egyesült Nemzetek Szervezetének.